

Ο Άγιος Ιωάννης της Κροστάνδης (19/10/1829 - 20/12/1908)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Ιβάν Ίλιτς Σέρκιεφ γεννήθηκε στις 19 Οκτωβρίου 1829 στη Σούρα, μικρό χωριό στην επαρχία του Αρχαγγέλου, στο Ρωσικό Άπω Βορρά, από γονείς φτωχούς. Ο πατέρας του ήταν νεωκόρος και του εμφύσησε την αγάπη για την Εκκλησία, τις Ακολουθίες και την προσευχή· τον δίδαξε επίσης να μη ζητά καταφύγιο και παρηγοριά για τις δοκιμασίες του παρά μόνον στον Θεό. Στο σχολείο, ο μικρός Ιβάν δυσκολευόταν πολύ να μάθει γράμματα· ο Θεός όμως άκουσε τις παρακλήσεις του και εν μια νυκτή τον απάλλαξε από την νωθρότητα του πνεύματος· ο Ιωάννης έγινε τόσο λαμπρός μαθητής ώστε κέρδισε υποτροφία για να συνεχίσει τις σπουδές του στην Θεολογική Σχολή της Αγίας Πετρούπολης. Ως σπουδαστής, ενδιαφερόταν για όλες τις επιστήμες, μελετούσε πολύ, αλλά αναζητούσε πάνω απ' όλα την προσευχή και την δοξολογία του Κυρίου σε μοναχικούς περιπάτους στη φύση.

Όταν πέθανε ο πατέρας του ο Ιωάννης αναγκάστηκε παράλληλα με τις σπουδές του να εργάζεται ως γραμματέας, ώστε να συμβάλλει στις ανάγκες της οικογένειάς του. Δοκιμάστηκε σκληρά από κάθε λογής δεινά και από τον πειρασμό της αποθάρρυνσης και αγωνιζόταν διαρκώς προσερχόμενος, ζητώντας από τον Θεό την χάρη της πίστώς και της χαράς. Η θλίψη, έλεγε, είναι αποστασία και θάνατος της καρδιάς. Ο Ιωάννης θεωρούσε κάθε γεγονός της ζωής του ως σημείο εκ Θεού και γι' αυτό, μετά από αποκαλυπτικό ενύπνιο δέχθηκε να νυμφευθεί την θυγατέρα του πρωθιερέα του Καθεδρικού Ναού της Κροστάνδης, εγκαταλείποντας τα όνειρα για ιεραποστολικές περιοδείες στη μακρινή Κίνα, για να γίνει

ιεραπόστολος στην ίδια του την πατρίδα, στο ναύσταθμο αυτό, κοντά στην πρωτεύουσα που συγκέντρωνε όλη την αθλιότητα, την κοινωνική αδικία και την ηθική κατάπτωση μιας κοινωνίας που βρισκόταν στο χείλος της καταστροφής.

Την ημέρα του γάμου του, είπε στην γυναίκα του: “Λίζα, ευτυχισμένες οικογένειες

υπάρχουν πολλές. Ας θέσουμε τους εαυτούς μας στην υπηρεσία του Θεού". Και μέχρι τέλους της ζωής τους, φύλαξαν τέλεια παρθενία, αποκαλώντας "αδελφό" η "αδελφή" ο ένας τον άλλο. Χειροτονήθηκε στις 12 Νοεμβρίου 1855 και ο π. Ιωάννης θεμελίωσε την ιερατική του διακονία στην ενδελεχή μελέτη των Ιερών Γραφών, και κυρίως στην τέλεση της Θείας Λειτουργίας. Η Θεία Λειτουργία είναι αληθώς η ουράνια τελετή επί γης, κατά την διάρκεια της οποίας, ο ίδιος ο Θεός, με τρόπο ιδιαίτερο, άμεσο και εγγύτατο, παρουσιάζεται και σκηνώνει εν μέσω των ανθρώπων, όντας ο ίδιος εκείνος ο άορατος Ιεουργός ο προσφέρων και προσφερόμενος. Δέν υπάρχει τίποτα πλέον μεγαλειώδες, πλέον ιερό, πλέον υψηλό, πλέον ζωοποιό από την Θεία Λειτουργία", γράφει στο ημερολόγιό του "η εν Χριστώ ζωή μου".

Για τον Ιωάννη, όλες οι ενέργειες του πρεσβυτέρου, συμπεριλαμβανομένης της ποιμαντικής στοργής για το ποίμνιο, αποτελούν προέκταση του μυστηρίου της Θείας Λειτουργίας, της Ιερατείας του Χριστού που ενεργεί την σωτηρία και τον καθαγιασμό των ανθρώπων στην Εκκλησία. Ο ιερέας είναι ζώσα εικόνα Χριστού, και γι' αυτό, ήδη από την αρχή της ιερωσύνης του, ο π. Ιωάννης αφοσιώθηκε στο να φέρνει την φωτεινή και ζωοποιό παρουσία του φιλόανθρωπου Χριστού στις πιο εξαθλιωμένες και κακόφημες συνοικίες. Πήγαινε στα σπίτια, έπαιρνε τα παιδιά στην αγκαλιά του και με τα λεγόμενα του που σφραγίζονταν από ασυνήθιστη πραότητα και στοργή, βοηθούσε τους γονείς να μεταστραφούν.

Φρόντιζε τους αρρώστους μεταμορφώνοντας την "κλίνη του πόνου σε κλίνη ευτυχίας με την παραμυθία της πίστεως", έδινε ελεημοσύνη ο,τι είχε και δεν είχε, και συχνά επέστρεφε στην οικία του δίχως υποδήματα η πανωφόρι. Πήγαινε παντού, όχι για να κρίνει, αλλά για να προσευχηθεί και να μεταφέρει την παρουσία του Χριστού. Με το πνεύμα διαρκώς προσηλωμένο στον Θεό, διέσχιζε το πλήθος που πάντα συγκεντρωνόταν στο διάβα του και όπως ο ήλιος διαχέει το φως, ο π. Ιωάννης διέχεε γύρω του την ευωδία Χριστού και την φιλευσπλαγχνία, ευλογώντας, προσευχόμενος, προσφέροντας αμέσως με το αριστερό χέρι ο,τι δεχόταν στο δεξί. Η διαγωγή του σύντομα τον έκανε στόχο κατηγοριών και συκοφαντιών από όλες τις πλευρές.

Κατηγορήθηκε ότι έχασε τα λογικά του, αλλά εκείνος συνέχιζε παρ' όλα αυτά το έργο του, χαρούμενος που ταλαιπωρούνταν έτσι για την αγάπη του Χριστού. Παρά τις αναρίθμητες δυσκολίες, κατόρθωσε χάρις στις όλο και μεγαλύτερες δωρεές, να ιδρύσει τον "Οίκο Εργασίας", τεράστιο φιλανθρωπικό συγκρότημα που αποτελούνταν από ναό, σχολεία, νοσοκομεία, εργαστήρια, όπου χιλιάδες κάτοικοι της πόλης λάμβαναν όχι μόνον υλική βοήθεια, αλλά ξαναέβρισκαν την αξιοπρέπειά τους μέσω της εκπαίδευσης και της συμμετοχής τους στην εκκλησιαστική ζωή. Επί

τριάντα δύο χρόνια, παράλληλα με το ποιμαντικό έργο του, δίδασκε και στο σχολείο. Αντί της συσσώρευσης των γνώσεων, προέκρινε την εκπαίδευση της καρδιάς και προετοίμαζε τους μαθητές να δεχθούν την χάρη του Θεού, εμφυσώντας τους την αίσθηση της ωραιότητας του σύμπαντος και τον σεβασμό προς τον άνθρωπο ως εικόνας Θεού.

Τα χρόνια περνούσαν και η αγάπη του π. Ιωάννη για τους ανθρώπους ολοένα και μεγάλωνε, όπως μεγάλωνε η φήμη του και απλωνόταν πέρα από τα όρια της πόλεως Κροστάνδης. «Ο ιερέας πρέπει να συμπονά όλον τον κόσμο· πρέπει να καθίσταται τα πάντα τοις πάσι», έλεγε. Και ο Κύριος έδωσε στην προσευχή του εξαιρετική δύναμη για την θεραπεία του σώματος, για την παραμυθία, και την μεταστροφή των ψυχών, δείχνοντάς του με αυτόν τον τρόπο ποια ήταν η αποστολή του: να καταστεί ζωντανός στύλος προσευχής και δεήσεων για όλον τον κόσμο, να γίνει ο “ποιμήν πάσης Ρωσίας”. Αργότερα στην ζωή του έγινε, μια αλλαγή στην κοινωνία του με τους ανθρώπους· δεν ήταν τόσο εκείνος που έσπευδε να πάει να συναντήσει τους δεινοπαθούντες, όσο ο φιλόχριστος ρωσικός λαός που προσέτρεχε σ’ εκείνον. Κατά χιλιάδες έφθαναν κάθε μέρα στην Κροστάνδη για να λάβουν συμβουλές και βοήθεια, για να του ζητήσουν να προσευχηθεί για εκείνους ή απλώς για να τον δουν. Το ταχυδρομείο αναγκάστηκε να ανοίξει ειδική υπηρεσία για να διανέμει τον όγκο των γραμμάτων, τηλεγραφημάτων, και εμβάσματος που έφθαναν καθημερινά για τον π. Ιωάννη. Με τα χρήματα αυτά, ο Άγιος πρόσφερε συσσίτιο σε περισσότερους από χίλιους απόρους και ίδρυσε πολλούς ναούς και μοναστήρια.

Ξυπνούσε στις 3 το πρωί και πήγαινε, στην εκκλησία, που ήταν ήδη γεμάτη κόσμο για τον όρθρο. Την ώρα της προσκομιδής έφερναν τα πρόσφορα σε πελώρια πανέρια, μαζί με ατελείωτους καταλόγους ονομάτων. Ο π. Ιωάννης τα έπαιρνε στα χέρια του και ανέπεμπε διάπυρο προσευχή προς τον Κύριο ωσάν να μεσίτευε για κάθε έναν χωριστά. Δέος σε καταλάμβανε όταν τον έβλεπες να τελεί την Θεία Λειτουργία· στεκόταν ενώπιον της Αγίας Τραπέζης ωσάν να βρισκόταν ενώπιον του θρόνους της δόξης του Θεού, πρόφερε τις ευχές με τρόπο που συγκινούσε και τους πιο σκληρόκαρδους, και όταν μετελάμβανε το πρόσωπό του λουζόταν από δάκρυα. “Πεθαίνω όταν δεν τελώ την Θεία Λειτουργία”, έλεγε.

Στα φλογερά του κηρύγματα παρότρυνε τους χριστιανούς να κοινωνούν συχνά, διότι την εποχή εκείνη πολλοί, αρκούνταν να κοινωνούν μια φορά τον χρόνο. Καθώς ήταν αδύνατο να εξαγορεύσει την εξομολόγηση του καθενός χωριστά, οι πιστοί ξανάβρισκαν αυθόρμητα την αρχαία συνήθεια της δημόσιας εξομολόγησης. Μετανοούντες και θρηνούντες, εξομολογούνταν όλα τους τα αμαρτήματα ενώπιον των αδελφών, πριν πάνε να αντλήσουν νέα ζωή από την Πηγή της Χαράς. Τόσο με τα λόγια του όσο και με την διαγωγή του. ο π. Ιωάννης είχε λάβει το χάρισμα να μπορεί να μεταδίδει την αίσθησή του για την παρουσία του Χριστού:

“Ο Χριστός είναι η αναπνοή μου, πιο πολύ και από τον αέρα, κάθε στιγμή της ζωής μου. Είναι το φως μου πάνω από κάθε άλλο φως, η τροφή και η πόσις μου, η ένδυσή μου, η ευωδία μου, η πραότητα, ο πατέρας και η μητέρα μου, τόπος πιο στέρεος από την γη, που τίποτε δεν μπορεί να κλονίσει και με βαστάξει”. Μετά την λειτουργία που τελείωνε κατά το μεσημέρι, περνούσε την υπόλοιπη μέρα του δεχόμενος αιτήματα για προσευχές, επισκεπτόμενος τα ιδρύματά του, εμπνέοντας πίστη, ελπίδα και χαρά στους απελπισμένους, και γυρνούσε στην οικία του πολύ αργά το βράδυ. Παρά το πλήθος των δραστηριοτήτων του, το πνεύμα του δεν περιεσπάτο ποτέ από την προσευχή, διότι έχοντας γίνει κατά χάριν θεός, όλα τα λόγια και τα έργα του ήσαν προσευχές πλήρεις θείας ενεργείας.

Προς τα τέλη του βίου του δοκιμάστηκε σκληρά από αρρώστεια την οποία υπέμεινε με πραότητα, υπομονή και ευχαριστία. Προείπε την ημέρα της εκδημίας του και κοιμήθη εν Κυρίω στις 20 Λεκεμβρίου 1908, περιβεβλημένος την τιμή και την ευλάβεια όλου του ρωσικού λαού, από τους πιο ταπεινούς μέχρι την αυτοκρατορική οικογένεια. Σταλείς από τον Θεό ως προφήτης, ο π. Ιωάννης της Κροστάνδης κατέστη αφετηρία της πνευματικής αφύπνισης του ρωσικού λαού στις παραμονές της επανάστασης και κατέδειξε τι πρέπει να είναι ο ορθόδοξος ιερέας: έφορος και οικονόμος της θείας φιλευσπλαγχνίας μεταξύ των ανθρώπων.

Πηγή: Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Δεκέμβριος, Εκδόσεις Ίνδικτος

Αναδημοσίευση από: Ουράνιοι Άνθρωποι, Διμηνιαίο Περιοδικό «Μοναχική Έκφραση», Έκδοσις Ιεράς Μονής Αγίου Νεκταρίου Τρικόρφου Φωκίδος, Τεύχος 4ο, Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2004